

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEĽ

číslo 49

Harlekýnovy milióny

Ve středu 7. května se v Hálkově divadle v Nymburce uskutečnila premiéra divadelní adaptace Hrabalovy novely *Harlekýnovy milióny*, jejíž dramaturgii provedl Jan Řehounek. Režie se ujal Vít Špinka.

Hráli: Jana Štychová - Marja Hrabalová, Milan Kubát - Francin Hrabal, Jarda Šturma - strýc Pepin, Jiří Teper - Václav Kořínek, Zdeněk Válek - Otakar Rykr, Zdeněk Piskáček - Karel Výborný, Jiří Jeník - pan učitel Polman, Jana Pospíšilová - milostpaní Peroutková, Amálka Stehnová - bláznivá Fanka, Jirka Bohata - vrátný Berka, Petr Bendl - dentista Šlosar, Věra Dittrichová, Marie Vránová, Sylva Triantafyllou - důchodkyně, Jiří Vetešník - doktor Holoubek, Michal Otta, Václav Štych - dva mladíci, Petra Štychová - servírka, zdravotní sestra.

Ač se jedná o téma nepřilíš veselé, o osudy lidí v domově důchodců s pocitem osamění, podařilo se autorovi scénáře výběrem pasáží z „Miliónů“ a vložení scén z dalších Hrabalových textů (Postřížiny, Schizofrenické evangelium a Utrpení starého Werthera) toto napětí uvolnit a vnést špetku humoru, kterou režisér bezezbytku využil. Miroslav S. Jilemnický v Nymburském Deníku to pojmenoval „veselou truchlohrou“. Díky tomu se diváci často upřímně zasmáli. A ani smrt strýce Pepina v závěru představení nevyzněla tragicky. Jeho poslední vydechnutí – Co bude s tó láskó!? – bylo poetickou tečkou za vydařenou inscenací.

Celý ansámbl si zaslouží uznání za skvěle odvedenou práci. Mimořádný výkon podala Jana Štychová v roli Marji Hrabalové – dlouhé textové „klády“ pronášela s grácií staré dámy a s úžasným prožitkem. Vynikající byl Jirka Bohata – jeho vrátnému Berkovi divák věřil každé slovo. Podivuhodně pravdivě prožil postavu pamětníka starých časů Václava Kořínka Jirka Teper. Naprosto strhující byla scéna závěru poslechu vážné hudby doktora Holoubka, a to především zásluhou Jiřího Vetešníka a Jany Pospíšilové (milostpaní Peroutková).

„To nebylo divadlo. Tady jsem potkal živého Bohumila Hrabala!“ řekl po skončení

Na snímku Jana Řehounek exceluje Jana Pospíšilová v roli madam Peroutkové, za ní Jiří Vetešník a Sylva Triantafyllou.

představení režisér Petr Vaněk z divadelního souboru Duha Polná, který se přijel podívat na soubor, jež bude hostovat na divadelní přehlídce Ostře sledovaná Hrabalova Polná.

V pondělí 16. června hostovali Hálkovci s Harlekýnovými milióny v Divadle

Karla Hackera v Kobylicích – Praze 8. Přišlo sice málo diváků, ale kdyby v divadle seděla jen jediná paní, nymburská rodačka, která přišla po představení se slzou v oku poděkovat a vyjádřit své nadšení, stálo to za to.

Slavnostní otevření naučné stezky a pochodu Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád.

Hrabalovo Kersko 2014 propršelo

Letošní již šestnáctý ročník Hrabalova Kerska byl ve znamení stého výročí narození Bohumila Hrabala. Tomuto významnému výročí měl odpovídat i jeho průběh, leč počasí ho, poprvé za šestnáct let, velmi negativně ovlivnilo.

Partnery Hrabalova Kerska se staly Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, Obec spisovatelů. Na organizaci akce se podíleli Městská knihovna v Nymburce, Klub čtenářů Bohumila Hrabala, Město Nymburk, Lesní ateliér Kuba, Pivovar Nymburk, Sdružení obcí Kersko – Sadská, Třebestovice, Hradištko, Městské kulturní středisko Nymburk, Vlastivědné muzeum Nymburk.

Jestliže jsme doposud byli zvyklí, že na startu dopolední procházky Po místech, která měl Bohumil Hrabal rád se scházelo kolem šedesáti či sedmdesáti účastníků, letos se na prostranství za pramenem sv. Josefa tísnilo kolem dvou set padesáti lidí. Ti se stali, za účasti starosty obce Hradištko Jiřího Kubely, starostek města Sadská Cecilie Pajkrtové a obce Třebestovice Ireny Bělohávkové a zástupců Lesů ČR, svědky slavnostního otevření nově značené Naučné stezky Bohumila Hrabala – informační

tabule a místa k odpočinku (lavičky se stoly z kulatiny a altánek) financovaly Lesy České republiky, obec Hradištko a sdružení obcí Kersko.

Účastníci pochodu se pak rozdělili do dvou, i tak velkých skupin, jejich průvodci se stali Honza Řehounek a Jiřina Homolová. Pro účastníky připravila Městská knihovna Nymburk hrabalovský vědomostní kvíz.

Ve stejnou dobu odstartovala na nymburském Zálabí i Hrabalova cyklojízda – její účastníci měli za úkol sbírat cestou do cykloknížky razítka od kostýmovaných postav Hrabalových knížek (členů divadelního spolku Hálek).

Od dvanácté hodiny na zahradě Lesního ateliéru Kuba vyhrávala hudba Trampstejk, ve 13 hodin začal odpolední program. Ještě dramaturgie Harlekýnových milionů v podání členů DS Hálek Nymburk se odbyla bez deště. Pak ale začalo intenzivně pršet a do večera nepřestalo. I přes to diváci setrvali, buď pod pártystany nebo pod deštníky. Zahrály kapely BG Friends a Crossband a na jevišti se vystřídala řada vzácných hostů: herečka Iva Hüttnerová, herci Petr Brukner a Pavel Nový, režisér Jiří Menzel, básník Jaroslav Holoubek a spisovatel a zakladatel Hrabalova Kerska Honza Řehounek, zahráli a zazpívali Václav a Jan Neckářovi.

Jak zhodnotit letošní propršené Hrabalovo Kersko?

Martyna Szczerbińska z Polska to vyjádřila poeticky: „V Kersku je hezky i když prší!“

Ostatně, podobně to říká i Bohumil Hrabal ústy pana Kakry: „V Kersku je vždycky krásně, jenomže člověk se musí umět oblíct.“

Jiří Menzel.

Václav Neckář.

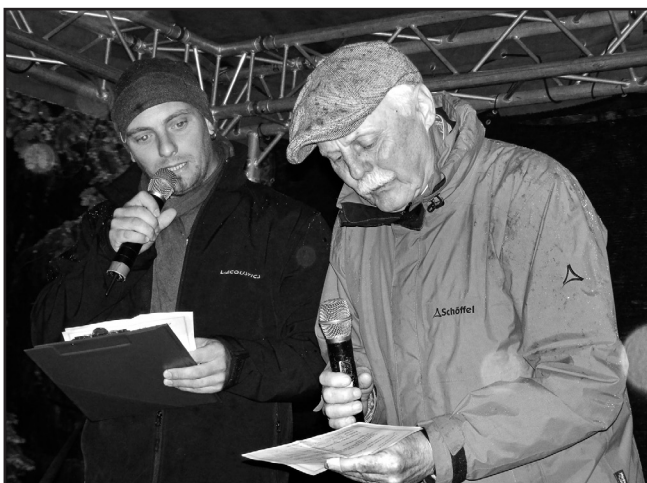
Cyklisté u Hájenky.

Účastníci pochodu.

Diváci se dobře bavili.

Jarda Kříž a Petr Brukner.

Jaroslav Holoubek, Pavel Benák, Pavel Nový a Iva Hüttnerová.

Odešel Hrabalův fotograf

Uprostřed roku věnovaného Bohumilu Hrabalovi, uprostřed všech narozeninových oslav, výstav, diskusí a přednášek, odešel za svým přítelem tam někam na pokraj času a věčnosti fotograf Ladislav Michálek.

Ladislav Michálek se narodil 15. července 1937 v Mělnice. V 60. letech přišel do Prahy, kde se stal zaměstnancem ČKD Trakce a zároveň spolupracovníkem Vladimíra Boudníka, tehdy ještě neoficiálního výtvarníka. Prostřednictvím Boudníka se Michálek seznámil i s Bohumilem Hrabalem, jehož „dvorním fotografem“, jak ho Hrabal nazval, se v 70. letech stal. Stejně jako Boudník i Hrabal patřil i Michálek k neoficiálním umělcům své doby. Objektivem svého fotoaparátu zachycoval to, čemuž nebyl vládnoucí režim příznivě nakloněn, ať už se jednalo o další neoficiální umělce nebo třeba ženské akty. Vytvářel série fotografií židovských hřbitovů, památníků z Prusko-rakouské války roku 1866 nebo zdi Johna Lennona na pražské Kampě. Svými fotografiemi pomníku France Kafky inspiroval Hrabala k napsání textu *Adagio lamentoso*. Snad každý zná Michálkův portrét Vladimíra Boudníka prolínající se s jednou z oprýskaných zdí, pomocí nichž Boudník tvořil, snad každý zná fotografie staré Libně, které ilustrují nejen knihy Bohumila Hrabala, jako například *Kluby poesie*, a snad každý zná také fotografie Hrabala, které si aktuálně můžeme prohlédnout na výstavě „Bohumil Hrabal: spisovatel - Čech – Středoevropan“ v letohrádku Hvězda, teď je ale třeba si k těmto fotografiím navždy zapamatovat i jméno: Ladislav Michálek.

Eva Čapková

Kniha vzpomínek „Via Hrabal“

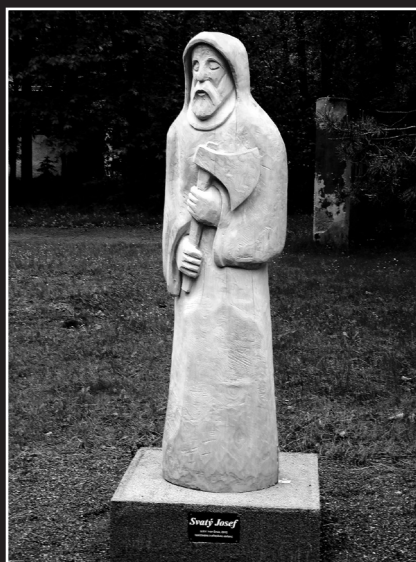
Dalším pozoruhodným titulem, který vyšel u příležitosti stého výročí narození Bohumila Hrabala je kniha vzpomínek s názvem *Via Hrabal*.

Množstvím fotografií a dokumentů provázené vzpomínky na Bohumila Hrabala od více než čtyřiceti českých i zahraničních osobností. Jsou mezi nimi spisovatel Ludvík Vaculík, maďarský prozaik Péter Esterházy, polský bohemista Jacek Baluch (autor monografie o Hrabalovi Kain podle Hrabala), italský bohemista Sergio Corduas, režisér Jiří Menzel, prof. František Dvořák, Hrabalův soused a dlouholetý přítel Josef Zumr, literární vědec Milan Jankovič, výtvarník Michal Cihlár, literární kritik Vladimír Karfík, filmová režisérka Vera Cais, písničkář Vlastimil Třešňák, básník Stanislav Vávra, publicista Václav Cílek, režisér Ivo Krobot, dramaturg Petr Oslzlý, grafik Oldřich Hamera, český nakladatelský redaktor Lung Tung, harmonikář Josef Čechil, Joska Skalník, představitel Jazzové sekce... Unikátními fotografiemi přispěli Ladislav Michálek a Hana Hamplová, zařazeny jsou ukázky z grafického díla Vladimíra Boudníka a Oldřicha Hamery ad.

Editor Tomáš Mazal, koláže a montáže, obálka, grafická úprava a sazba Václav Špale.

Vydalo nakladatelství /N/ *Novela Bohemica*, Praha – Kunratice, ve spolupráci se sdružením *Serpens*, počet stran 276, doporučená cena 398 Kč.

V sobotu 25. srpna 2012 byla v Kersku u Svatojosefského pramene odhalena dřevěná socha sv. Josefa. Jejím autorem byl sochař Ivan „dědek“ Šmíd z Libošovic u Mladějova. Socha se stala nejen součástí krásného místa, ale i turistickou atrakcí.

V polovině prosince však bylo celé Kersko i široká veřejnost v šoku – neznámý vandál odřízl soše motorovou pilou hlavu.

Místní se ale nevzdali, vyhlásili veřejnou sbírku a u příležitosti Hrabalova Kerska 2014 se na podstavci u pramene objevila socha nová.

Kromě sochy sv. Josefa mají v Kersku ještě dvě dřevěné kočky u Hrabalovy autobusové zastávky a sovu u Branaldovy autobusové zastávky.

Doufejme, že zůstanou v pořádku.

Hrabalovská Muzejní noc

Do Festivalu muzejních nocí 2014, který pořádala Asociace muzeí a galerií České republiky s podporou Ministerstva kultury ČR, se v pátek 30. května 2014 od 18 do 22 hodin zapojilo i nymburské Vlastivědné muzeum.

Nymburská muzejní noc byla hrabalovská. Po prohlídce nedávno zrekonstruované stálé expozice Bohumila Hrabala a výstavy ke stému výročí jeho narození, mohli návštěvníci zhlédnout několik filmových

dokumentů o Bohumilu Hrabalovi, dva z nich zcela neznámé. Každý se mohl stát řešitelem vědomostního kvízu s otázkami z života a tvorby slavného spisovatele. Byla rovněž připravena výtvarná dílna, v níž se tvořily koláže a v duchu Vladimíra Boudníka na připravených zkopírovaných fotografiích různých opadaných omítek návrhy grafických listů. Každý, kdo splnil některý z úkolů, si odnesl zajímavé DVD či Hrabalovu knihu z nakladatelství Mladá fronta.

Aranka Součková, Alena Šeberlová a Marcela Pachmanová vytvářejí koláže.

Hrabal na Světu knihy

Na 20. mezinárodním knižním veletrhu a literárním festivalu Svět knihy, který se uskutečnil 15. až 18. května 2014 na Výstavišti v Praze – Holešovicích se prezentovaly i Klub čtenářů Bohumila Hrabala a Městská knihovna v Nymburce.

V rámci bohatého doprovodného programu se v Literárním sále uskutečnil seminář Raná tvorba Bohumila Hrabala – referoval Jan Řehounek, a Filozofické směřování Bohumila Hrabala – referoval PhDr. Radko Pytlík. Pořadem provázela Jiří Podzimek, ukázky z Hrabalovy tvorby četla herečka Věra Holá.

O činnosti Klubu čtenářů Bohumila Hrabala pohovořila ředitelka knihovny Helena Liptáková.

V levém křídle Sjezdového paláce byla v expozici veletrhu nainstalovaná komorní výstava „Bohumil Hrabal v proměnách času“ s fotografiemi z archivu Jana Řehounka.

Jeho jménem se pyšní ZŠ v Libni

Čestný název Základní škola Bohumila Hrabala hrdě nese škola v Zenklově ulici, č. p. 52, v Praze 8 – Libni.

Ve škole se ke stému výročí narození Bohumila Hrabala uskutečnila řada akcí.

Například třída 1. B navštívila 20. března hrabalovskou výstavu na Staroměstské radnici, třída 1. A měla 31. března projektový den, při němž děti například kreslily Hrabalovy milované kočky.

Žák čtvrté třídy Petr Nedělka napsal o projektu, který ve škole realizovali: „Uspořádali jsme pod vedením paní učitelky Romany Králové sbírku krmení a pomůcek pro socioterapeutickou farmu v Bohnicích, hlavně pro kočky, které měl pan Hrabal nejvíce rád. Také jsme vytvořili projekty – mláďa, díla, studium a úmrtí. Dne 28. 3., v den Hrabalových narozenin, jsme se s naší třídou IV.C šli podívat na Hrabalovu zeď v ulici Na Hrázi, kde jsme pořídili pár fotografií.“

Celá akce vyvrcholila předáním nasbíraných věcí útulku v Bohnicích paní učitelkou Královou a Petrem Nedělkou a Laurou Pašou za třídu IV.C.“

Ve škole působí pěvecký sbor Hrabalova kořata. Na školním webu se dočteme: „Dne 29. 5. 2014 zazpíval svým rodičům a hostům na svém závěrečném koncertě. Děti potěšily publikum písničkami o zvířatech, přidaly písně masopustní, jarní i ty prázdninové. Několikrát se také proměnily v muzikanty a doprovodily své zpívání hudebními nástroji. Na flétnu sbor doprovodil Tomáš Kotulek. Děti sledovaly s velkým potěšením, když se ke společnému zpívání připojili i jejich rodiče, paní učitelky a další hosté.“

Gymnázium v Nymburce ponese Hrabalovo jméno

Od 1. září 2014 ponese nymburské gymnázium čestný název Gymnázium Bohumila Hrabala, a to i přes odpor studentů, který na přelomu roku návrh na přejmenování školy vyvolal.

Malá rekapitulace:

Na středu 27. listopadu 2013 svolal ředitel školy Jiří Kuhn diskusní fórum o přejmenování Gymnázia Nymburk na Gymnázium Bohumila Hrabala Nymburk. Den před ním ale studenti uspořádali referendum, v němž se valná většina vyslovila proti. Na diskusním fóru pak v podstatě nebylo o čem diskutovat, snad jen o tom, že studenti Hrabala v podstatě neznají, nechtějí, aby se škola jmenovala po člověku, který se špatně učil a propadal, neměl tu školu rád, netajil se láskou k alkoholu, a název Gymnázium Nymburk je dobrá značka. O tom, že Bohumil Hrabal je jedním z nejslavnějších českých a světových spisovatelů nechtěli slyšet.

Následovala zcela zákonitě mediální „palba“.

2. prosince 2013, Nymburský deník: Gymnázium Bohumila Hrabala? Studenti a část rodičů jsou proti.

3. prosince, www.aktuálně.cz: Žáci nechtějí Hrabala v názvu školy, špatně se prý učil.

3. prosince 2013, www.Blesk.cz: Žáci nymburského gymnázia jej nechtějí pojmenovat po Hrabalovi.

3. prosince 2013, www.rozhlas.cz: Studenti nechtějí, aby gymnázium v Nymburku neslo jméno Bohumila Hrabala. Prý se špatně učil.

4. prosince 2013, www.lidovky.cz: Gymnazisté odmítají Hrabala v názvu školy. Část ho nezná, část odsuzuje.

4. prosince 2013, Rádio Signál: V Nymburce se nechtějí jmenovat po Bohumilu Hrabalovi.

6. prosince 2013, 5 plus 2: Nymburské gymnázium by se mohlo jmenovat po Hrabalovi.

7. prosince 2013, iDNES.cz: Jak se mediálně vyrábí blbci a proč nepřejmenovat Gymnázium Nymburk.

17. ledna 2014, Lidové noviny: Gymnázium Nymburk – Hrabala nechceme.

V různých článcích se objevily i různé nesmysly. Například 7. prosince 2014 na iDNES.cz v článku Jak se mediálně vyrábí blbci a proč nepřejmenovat Gymnázium Nymburk se autor článku Jan Kára vyjádřil, že je proti. Dokonce si dovolil tvrdit: „Za jeho života se ho ptali i na návrh pojmenovat po něm gymnázium. Odpověděl „jsem proti, ale po mé smrti si dělejte co chcete““

Jan Kára vystupuje, jako by s Hrabalem chodil na pivo, vzápětí však napíše následující hloupost: „...studenti jezdí do cukrovaru v Dačici, kde Hrabal na železniční stanici dělal výpravčího.“

Po upadnutí emocí došlo k tomu, k čemu dojít muselo: ředitel po poradě s pedagogickým sborem požádal zřizovatele – Středo-

český kraj o udělení čestného názvu Gymnázium Bohumila Hrabala Nymburk.

V rámci následujících oslav „špičatého“ 111. výročí založení školy už měl Bohumil Hrabal své místo. Proběhla Pocta B. H. – kontinuální čtení z jeho díla a výstavka fotografií z jeho života.

Krajští zastupitelé dali změně názvu školy zelenou, užívání nového názvu schválilo i ministerstvo školství. Od nového školního roku si tedy budou studenti, i když jim to nevoní, zvykat na to, že studují na škole se jménem slavného spisovatele. A podle slibu pedagogů, se o Bohumilu Hrabalovi určitě dozvědí víc, nežli před svým neslavným referendem.

SUDBA VELKÉHO ČLOVĚKA

Narodil se v roce, kdy umíraly iluze o tom, jak má mír a válka vypadat, pár měsíců před tím, než se do těla mocného potentáta zakousla ráže 7,65 mm. Byl ten nešťastník, který se dostal do soukolí obou světových válek.

Co o něm říci?

Milo bylo Bohu poslat k němu sudičky. Budeš mít talent, sklonila se k němu jedna sličná děva, políbila ho na čelo a on si na prstíček namotal její dlouhý vlas, tvou medovinou bude zlatý šumící mok a tvou zbraní slovo. Věnovala mu srdečný úsměv a těšila se ze své práce.

Celý svět ti bude ležet u nohou, prorokovala druhá sudička, a ty poznáš celý svět. Nebudeš se vyhýbat zapovězeným tématům, nakázala přísně; pak se sklonila a stejně jako první, i ona dítě něžně políbila – na tvářičku.

Třetí sudička se nad kolébku pouze naklonila. Byla v černém, na hlavě klobouk, temné vlasy staženy pod ním. Dítě a ona si pohlédli do očí. Pravila: Žádná lidská strast se ti nevyhne. Budeš trpět a poznáš, co je to mít co do činění s tím bídným tvorem, člověkem.

Dítě si ji okamžik soustředěně měřilo, než pusinka vykroužila širošířý úsměv, ručičky a nožičky se rozkmitaly a potom – potom dítě na sudičku vyplázlo jazyk, až se celé poslitalo, jako by říkalo: Tak

na to už se velmi těším. A sudička si odfrkla a pohrdavě zakroužila hlavou. Co z toho může být?, lamentovala ke zbylým dvěma při odchodu.

A bylo z něj!

Bohumilek studoval, zakopával a rostl, a pouštěl se s vervou do každého nového úkolu, který mu osud předestřel, žádné práci se nevyhýbal. Poznával svět skrze cestu, která mu byla předurčena – neboť co je třeba vědět o světě víc, než se dá vyzískat v každém jednom člověku? A Bohumilek na to boží dopuštění hleděl, hleděl na něj s úžasem a obdivem, a kolem figur, které mu svět nabízel, začal postupně a zvolna rozstavovat svoje kulisy, neboť tak to mělo být. Měl rád zvířata a měl rád lidi – tvor, který o lidech píše, je musí mít rád, a musí mu na nich záležet, a co je víc, než že mu nejsou lidé lhostejní? S tím se dá dělat... všecho!

A jak rostl a sílil a zapouštěl kořeny, potkával se s lidmi, kteří se potkávali s lidmi, kteří byli lidmi velice, velice známými. A Bohumilka s nimi svazovala pouta, a on ta pouta přetvářel v písmena a ta písmena byla půdou pro jeho kořeny. Psal-li snad jenom příběhy druhých, potom byl sice velmi upřímný, když to o sobě tvrdil, ale i velmi zmylený, neboť kolik spisovatelů dělá přesně to a mlčí o svém tajemství?

Měl své přátele. Být přítelem tvůrce, to je tuze o nervy. Co by si umělec počal bez nich? Co si počíná s nimi? Třeba píše, nebo maluje, tvoří. Nikdy ale není šťastný s nimi a není šťastný ani bez nich. Uvědomuje si, jak silné osobnosti kolem sebe má – vždyť nikoho menšího by nesnesl, a nikdo menší by nesnesl jej. Výbavou těchto přátel je hroší kůže, neboť mají co do činění s lidmi citlivými, inteligentními, náladovými a nekompromisními. Umělec musí vynikat čímsi nekompromisním, jinak by nemohl tak důvěrně psát o tom, jak je to na tom světě nešťastné, že se lidé snaží odlišit od ostatních, a zároveň se snaží být jako jiní, neboť v tom je lidská povaha komplikovaná, že by chtěla obojí. Pokud po své cestě životem umělec tak silné osobnosti posbírání, dosáhl jednoho z pomyslných vrcholů, jednoho z nejdůležitějších.

Měl taky ženu; žena je nezbytná výbava muže, tím spíš muže, který si z ní může udělat jedenáctou múzu.

A potom? Cesta se končí, asi.

Je tomu sto let, co bylo milo Bohu nastavit nám zrcadlo našich vlastních skopičín. Co se Bůh sklonil a řekl: V každém jedinci se skrývá tragédie lidstva. Pošeptal to ústy hvězd.

Hvězdy, co rozzála národ, a potom zavřela oči.

Petra Blahová, Uherské Hradiště

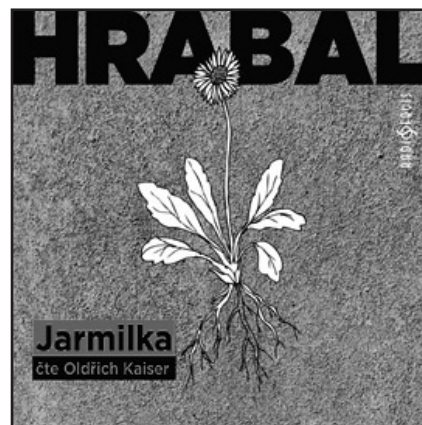
Bohumil Hrabal ústy Oldřicha Kaisera

K připomenutí stého výročí narození Bohumila Hrabala přispělo i vydavatelství Radioservis. Již v závěru loňského roku se na 2CD objevil Hrabalův text JARMILKA v původní podobě z roku 1952, pro veřejnost poprvé otištěný v roce 1992 jako součást 3. dílu Sebraných spisů BH. Jeho načtení se v režii Aleše Vrzáka ujal Oldřich Kaiser, jemuž se přetlumočení textu z prostředí kladenských hutí na přelomu 40. a 50. let minulého století zdařilo dokonale. Drsné podmínky k práci v průmyslovém kolosu, kde se potkávají lidé všech společenských vrstev, od dělníků až po ty poslané sem za trest s nálepkou třídního nepřítele, jsou dokonalou kulisou pro příběh dívky Jarmilky. Ta je pomocnicí v závodní jídelně a čeká dítě, jehož otec si ovšem tento fakt příliš nepřipouští, což je častým námětem rozhovorů mezi ní a brigádníkem dojíždějícím sem každý den z Prahy, tedy autorem textu. Ten velmi citlivě vnímá její nelehkou životní situaci a snaží se jí v rámci možností ulehčit, dobrým slovem i fyzickou pomocí. Druhou důležitou rovinou je společenské klima doby charakterizované útržky hovorů lidí postižených režimem i kratičkými epizodkami vězenkyň pod dozorem zde pracujících, k čemuž se jako protiváha vážou vzpomínky na nacistický koncentrační tábor proná-

šené autorovým spoludělníkem Hanessem Reegenem (je zajímavé, že v upravené verzi povídky otištěné ve výboru Automat Svět, se tato postava jmenuje Václav Průcha). Krátké hudební předěly v četbě obstarávají úryvky budovatelských pochodů a hudebně podstatně hodnotnější Předehry socialismu od E. F. Buriana.

Dalším příspěvkem Radioservisu k Hrabalovu jubileu je audiokniha BAMBINI DI PRAGA 1947 načtená opět Oldřichem Kaiserem pod režijním vedením Aleše Vrzáka. Protože se tentokrát jedná o četbu delší než čtyři hodiny, byl pro záznam zvolen formát mp3. Podkladem nahrávky se stala knižní podoba povídky v již zmíněném skvělém výboru Automat Svět vydaném roku 1966 v nakladatelství Mladá fronta. Posлуhač se prostřednictvím čtyř „reprezentantů“ pojišťovny Opora ve stáří seznamuje s nejrůznějšími živnostníky, jimž je nabízena penze. V úvodu to je řezník Hyrman a jeho frivolní manželka, dále pak výrobce umělých květin pan Krause, starý bednář Koťátko, sobě i svému okolí nebezpečný drogistka od Bílého anděla a kůžičkář a naivní malíř Nulíček, autor dnes již zlidovělého výroku „Je to ve mně jako v koze“. Čtveřice se také vypraví na benátskou noc plnou zážitků včetně toho, kdy pomstychtivý holič Krupička,

pátrající po jednom z pojišťováků, potopí prám plný lidí. Tam se také pánové seznámí s dívkou Nadjou, cestující jako propagátorka a prodejce barvy Duha. Velmi půvabné je líčení tanečnice neboli pošumavského věnečku ve venkovské hospodě, kde pivo teklo proudem a ženy hořekovaly nad utracením svých manželů. Pojišťovák Tonda tu hledal řemenáře Landu, ale zjistil, že tento pán už penzi nechce, protože se od kartářky dozvěděl, že se nad živnostníky stahují

mračna. Mnoho účastníků tohoto hospodského mumraje bylo levobočky někdejšího zdejšího knížete pána s dlouhým jménem Thurn el Secco el Tasso. Nové klienty lovila čtveřice i na tanečních kursech pro starší a pokročilé, v nichž byl ovšem nedostatek tanečnic, a kde se také seznámili s panem Bloudkem, dozorcem z blázince. S ním a slečnou Nadjou se po skončení tanečního večera vypraví hlavní hrdinové povídky na noční piknik do ústavní zahrady, kde dojde k překvapivému závěru celého příběhu.

Na rozdíl od Jarmilky, která je autorským vyprávěním v první osobě, jsou Bambini beletrii s bohatým dějem a velkým počtem postav, což vyžaduje jiný způsob četby. To ovšem Oldřichu Kaiserovi nečinilo sebemenší potíže. Jeho hlasový i typologický rejstřík je neobyčejně bohatý, takže všechny dialogy i vylíčení nejrůznějších situací a prostředí, napsané Bohumilem Hrabalem vskutku originálním jazykem, vyznívají úžasně. Mluvené slovo místy doplňují úryvky Pettisovy skladby Bugle Call Rag nahrané Swing Bandem Ferdinanda Havlíka.

Pokud jde o chronologii popisovaných dějů, měly by se tyto dva Hrabalovy texty vlastně poslouchat v opačném pořadí, než jak byly ve zvukové podobě vydány. Bambini di Praga spadají do závěru krátkého období chatrné poválečné demokracie, kdy se – jak správně předpověděla kartářka panu Landovi – stahovaly mraky nad veškerým soukromým podnikáním i nad všemi demokraticky smýšlejícími lidmi. Jarmilka pak navazuje v době krátce po tom následující, kdy už se všechny tragedie z těch „mraků“ pocházející rozběhly naplno. Ale to je jen drobná připomínka pro nepamětníky, poslech i četba obou Hrabalových povídek je krásným a silným zážitkem bez ohledu na pořadí.

Ivan Kott

V Kostomlatech se četlo

I Kostomlaty nad Labem – místo vzniku Ostře sledovaných vlaků, se připojily ke stému výročí narození Bohumila Hrabala.

Knihovnice Lenka Michálková a její dvě kolegyně Romana Točíková a Martina Sacharová uspořádaly krásnou a skvěle organizačně připravenou akci – Veřejné čtení z knihy Ostře sledované vlaky.

V místní sokolovně se sešlo několik desítek lidí, z nichž mnozí se zapojili do čtyřhodinového předčítání. O historii vzniku novely a související železničářské kariéře jejího autora pohovořil předseda Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Jan Řehounek.

V diskusi se přítomní rovněž bavili o záměrech umístit na budově železniční stanice pamětní desku připomínající, že právě tady se odehrály stěžejní situace inspirující Bohumila Hrabala k napsání jeho nejslavnějšího díla, jehož filmová adaptace získala filmového Oscara. To je ovšem podmíněno tím, zda České dráhy, respektive Správa železniční dopravní cesty, skutečně opraví fasádu budovy, což již dlouhou dobu slibuje.

Kostomlatské organizátorky Romana Točíková a Lenka Michálková s Honzou Řehounekem.

Anglický král z Jazzové sekce

Jazzová sekce – Artforum, občanské sdružení pro nekomerční kulturu, vydala ke stému výročí narození Bohumila Hrabala reprint původního vydání knihy *Obsluhoval jsem anglického krále* z roku 1982. Jde vlastně o první verzi tohoto románu, jejíž korekturu provedl sám autor, jenž nechal v textu jako memento jednu hrubku.

To je samo o sobě na tomto reprintsu mimořádné. Další pozornost zasluhující skutečností je příloha s názvem *A co komu na tom vadilo...?*

Tato část knihy je sestavena z přepsů protokolů, úředních záznamů a dopisů aparátu Státní bezpečnosti, jež se vztahují k pronásledování představitelů Jazzové sekce, především v souvislosti s vydáním *Anglického krále*.

„Hrabalovo spojení s Jazzovou sekci

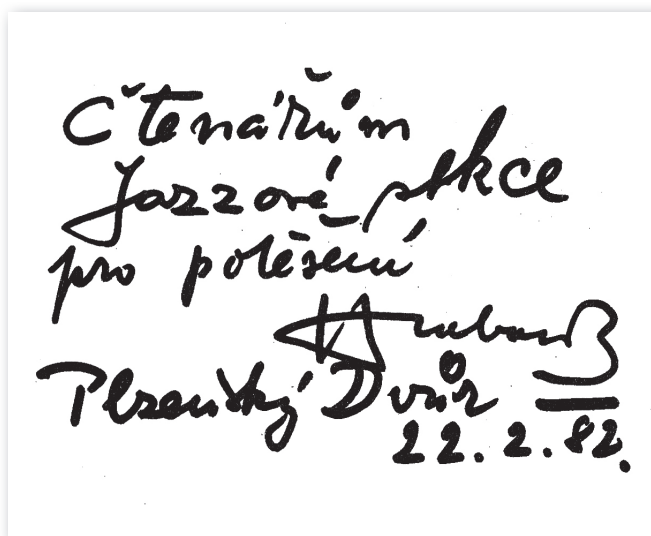
vedlo nejenom k vydání *Anglického krále*, ale i ke zrodu úředních písemností, které českému dějepisu dokládají, jaká byla koncem 20. století technologie ohýbání hřebtů,“ napsal v předmluvě přílohy Karel Srp, jehož jméno se ve spisech objevuje nejčastěji a který byl nakonec – 12. března 1997 – odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu 16 měsíců.

„S rukopisem Hrabalova *Obsluhoval jsem anglického krále* za mnou přišli Joska Skalník a Josef „Zub“ Vlček. Tehdy jsme v samizdatu chtěli vydat buď Seifertovy *Všecky krásy světa* (dokonce i s dodatkem a fotografiemi), nebo Rippeliniho *Magickou Prahu* – ale „Krále“ jsem přečetl do rána a bylo rozhodnuto.

Bohoušek, jak jsme my Hrabalovi říkali, udělal korekturu (mimochodem, nechal tam jednu hrubku) a v hospodě Plzeňský dvůr nám napsal věnování. Pak jsme se k sobě raději nepřibližovali. Věděli jsme o sledování. Udání z ministerstva kultury se množila (autoři žijí mezi námi), estébácké džigulíky objížděly tiskárny, knihárny a pošty. Existuje hafo písemných důkazů.

Asi šest tisíc kusů tajně vytiskli na romayoru Honza Kaliba, Pavel Kohout a myslím, že i Vladimír Šmíd... Knihu tiskli na Zbraslavi. Knihárnu v budově dnešního parlamentu v Praze na Malostranském

náměstí. Uskladnění palet snad na Barrandově. To zařídil i s odvozem Jirka Kučera, abychom nevěděli kde – mohli by to z nás na Bartáku dostat. Obálka knihy s účtenkou z hospody, kde nám knihu Hrabal věnoval, je od Josky Skalníka,“ vzpomíná Karel Srp.... „...Chyběly peníze na zaplacení. Hrabalovi se to doneslo. V metru přistoupil k Joskovi: ‚Otevři igelitku.‘ A naházel mu tam asi šedesát tisíc. (pozn.: za to bylo auto)

...Bohumila Hrabala jsme poznali v mezích situacích – výslechy, nátlak a nesdělitelné represe. Jeho dnešní životopisci o tom nemají zdání. Nescházeli jsme se denně, ale důvěřovali jsme si opravdu fest. Do jedné knihy připsal: Joskovi Skalníkovi, příteli v utrpení s publikací této knihy. 14. března 1983.“

Na závěr je třeba zmínit, že kniha vyšla díky finanční podpoře Andreje Babiše a jeho společnosti Agrofert.

BULVÁRNÍ BLBINY

Je až neuvěřitelné, kolik nesmyslů bylo u příležitosti stého výročí narození Bohumila Hrabala v souvislosti s jeho osobou napsáno. Korunu tomu ovšem daly *Staroměstské noviny*, které si ještě do titulku napíšíou „Nejlepší noviny ve městě a okolí“.

Dvě čísla, 3 z 15. března a 4 z 15. dubna, nám přinesl Ivan Kot.

V březnovém vydání je uveřejněn článek Bohumil Hrabal: Psaní, pivo... ženy. Bulvárním způsobem je v něm popsán Hrabalův vztah k několika osudovým ženám: manželce Elišce, matce, „Dubence“ April Giffordové, překladatelce Susanne Rothové...

K opravdu kolosálním blbinám patří tvrzení o Dubence: „...poprvé se setkali v jeho domku v Kersku“ a přijela se za ním „po-

radit o překladu jeho knih do španělštiny a katalánštiny“. Fotografie nadepsaná MATKA: Marie Hrabalová, ochotnická herečka a účetní, zobrazuje zcela neznámou ženštinu. Autor článku zřejmě velice dobře věděl, proč se pod něj vůbec nepodepsal.

Autor článku Příběh fotografie od Zlatého tygra se podepsat nezapomněl. Je jím fotograf Jiří Jirů – autor známé fotografie setkání Bohumila Hrabala s prezidenty Václavem Havlem a Billem Clintonem v restauraci U tygra 11. ledna 1994. Jak je ale možné, že člověk, který se této události osobně zúčastnil, napíše, že „pan Hrabal seděl kupodivu u okna, v invalidním vozíku...“ (Na vozíku přebíral od Václava Havla medaili Za zásluhy na Pražském hradě až v říjnu 1996).

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel – září 2014. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechnápská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: kviz@nymburk.cz. Tisk: Tiskárna Bofitisk, s. r. o., Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.bofitisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.

Filmové adaptace podle Bohumila Hrabala - 4

Poetické a nostalgické Postřižiny

V roce 1980, v době, jež nepřála ani autorovi předlohy, ani skvělému režisérovi, byli normalizačním režimem víceméně trpěni, neboť byli oba geniální, natočil režisér Jiří Menzel další pozoruhodnou hrabalovskou adaptaci *Postřižiny*.

Tato poetická retrokomedie se odehrává v malém českém městečku (Nymburce) v dobách prvorepublikové harmonie. Správce pivovaru, pragmatický a praktický „suchar“ Francin (Jiří Schmitzer) se potýká s nedůvěrou správní rady i s rozmary své milované manželky Maryšky (Magda Vášáryová). Když pak do klidné domácnosti vpadne ukřičený strýc Pepin (Jaromír Hanzlík), Francinův klid a jistoty se hroutí. Zápletka vrcholí scénou, kdy Pepin s krásnou švagrovou vylezou na pivovarský komín, což celé městečko šokuje a musí je zachraňovat hasiči. Rozuzlení nastává v okamžiku, kdy si Maryška pod vlivem módních trendů nechá zkrátit své, celým městečkem obdivované dlouhé vlasy. To už je i na klidného a neskonale milujícího Francina moc – svou ženu ztrestá výpraskem šlahounkem z hustilky (od firmy Runkas v Boleslavské ulici). Film končí přiznáním, že Maryška nosí pod srdcem budoucího básníka (těhotná byla i ve skutečnosti, v době natáčení).

O scénář filmu se podělili Jiří Menzel a Bohumilem Hrabalem. Hudbu napsal Jiří Šust, za kamerou stál Jaromír Šofr. Ten na natáčení vzpomínal: „*Postřižiny* přišly v době, kdy české publikum bylo velmi citlivé a potřebovalo to hrabalovsko–menzelovské pohlazení atmosférou časů dávno minulých, konce Rakouska a začátku samostatné republiky. Pracovali jsme v podmínkách, kdy filmová výroba byla regulována, filmové studio Barrandov podléhalo ideologickému tlaku. Byly to podmínky víceméně cenzurní, ale ten šťastný projekt se podařilo prosadit.“

„Dlouho jsem neměl jasno, kdo ztvární hlavní ženskou roli, manželku správce pivovaru. Až jednou jsem v Praze náhodou potkal Magdu Vášáryovou. Dal jsem jí knihu *Postřižiny*, kterou předtím neznala. Přišla mi jako vhodná adeptka,“ uvedl Jiří Menzel. U produkce se ale jeho nápad nesetkal s kladnou odezvou.

„Řekli mi, jestli jsem se nezbláznil, že se bude točit v Čechách a ona má spoustu pracovních aktivit v Bratislavě... Kdo prý pak bude platit ta její zrušená představení...“ Začal tedy uvažovat o Libuše Šafránkové. „Ze slušnosti jsem pak Magdě zavolal, abych jí oznámil, že v tom hrát nebude. Ona se mě ale hned zeptala, jestli mi přišel dopis, který mi posílala. Že z té knížky je nadšená a že už si na to vyčlenila i čas. Po těch slovech jsem se rozhodl prosadit ji za každou cenu,“ dodává režisér.

Vedle Magdy Vášáryové (Maryška) hráli Jiří Schmitzer (Francin), Jaromír Hanzlík (Pepin), Rudolf Hrušínský (doktor Gruntorád), Petr Čepek (de Giorgi), Oldřich Vlach, František Řehák, Miloslav Štibich, Alois Liškutín, Pavel Vondruška (členové správní rady), Oldřich Vízner (holič Bóďa Červinka), Rudolf Hrušínský ml., Miroslav Donutil, Josef Vondráček, Jaroslav Vozáb, Zdeněk Podskalský st., Václav Kotva, Zdeněk Kozák st., Pavel Wuršer, Josef Otoupal, Jan Hraběta, Jaroslava Kretschmerová, Jiří Kodeš, Václav Knop, Alexej Okuněv, Rudolf Stárz, Tomáš Töpfer, Ivan Rajmont, Jaroslav Tomsa, Rudolf Serina, Hana Forejťová, Ladislav Lahoda, Miroslav Lahoda...

Architekt Zbyněk Hloch objel více než stovku pivovarů, než našel pro natáčení ten

pravý. Jednalo se o Dalešice na Třebíčsku, kde se pivo už několik let nevařilo. Interiéry pivovaru štáb pořizoval v pivovaru Studená poblíž Telče. Exteriéry městečka pocházejí z Počátek.

Vznikla okouzující, vldně nostalgická česká komedie. Jiří Menzel dokonale pochopil Hrabalovu literární předlohu, v níž zobrazil svůj idealizovaný dětský svět, maloměstskou idylku se všemi radostmi, starostmi, ale i nectnostmi obyvatel městečka, kde se zastavil čas. Právě dokonale vykreslení figurek, jimiž je film zalidněn, je to, proč se film i po čtvrtstoletí od vzniku těší takové oblibě.

Hovořil o tom i Jaromír Hanzlík: „Po premiéře filmu v kině pasáž na Václavském náměstí jsme vycházeli ven, šel jsem s Janou Brejchovou a ona mlčela. Neřekla ani slovo. Mně to bylo takový trapný, dožadovat se, co tomu říká. Po chvíli jsem to přeci jen nevydržel a zeptal jsem se. A Jana Brejchová řekla: „Já bych tam s těma lidma chtěla žít.“ A já myslím, že lepší hodnocení filmu *Postřižiny* by ani nikdo neudělal.“

Z filmu byli nadšení nejen diváci, ale získal rovněž několik ocenění na filmových festivalech: zvláštní čestné uznání na třicátém sedmém ročníku MFF v Benátkách (1981), Cenu čs. filmové kritiky třicátého druhého ročníku Filmového festivalu pracujících (1981), Cenu čs. filmové kritiky za rok 1982, Cenu publika, Zvláštní uznání poroty a Zlatou hůlku na MFF Vevey ve Švýcarsku (1982), 2. cenu divácké poroty na MFF autorského filmu Belmadena ve Španělsku (1982). Magda Vášáryová získala Cenu za ženský herecký výkon na devatenáctém ročníku Festivalu českých a slovenských filmů na Kladně (1981), Jiří Menzel dostal Cenu mladých a Magda Vášáryová Cenu MěNV na třetím ročníku přehlídky Československé filmové veselohry v Novém Městě nad Metují (1981).

